

Justitiedepartementet
BIRS
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.birs@regeringskansliet.se

Ju2021/00697

Yttrande över promemorian om kompletterande bestämmelser till vissa delar av avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket

Utifrån de intressen tingsrätten har att beakta lämnar tingsrätten följande synpunkter på förslagen i promemorian.

Utgångspunkter

Handläggningen av denna typ av ärenden vid domstol präglas av stor skyndsamhet, särskilt frågor om frihetsberövande. Utöver konventioner om mänskliga rättigheter är det ovanligt att svenska domstolar direkt tillämpar internationella instrument vid straffrättsligt samarbete. Man kan vidare förutsätta att en enskild domare inte kommer att hantera frågor om överlämnande till Förenade kungariket annat än undantagsvis. Det är mot denna bakgrund angeläget att regelverket är lätt att ta till sig.

Tingsrätten välkomnar därför de hänvisningar till avtalet som föreslås i andra författningar. Det vore också önskvärt att det i den framtida beredningen tydliggörs vilka konstitutionella utgångspunkter avtalet vilar på. Det bör vidare klargöras hur den enskilda rättstillämparen tar del av notifieringar enligt avtalet som påverkar handläggningen.

Ikraftträdandet

Avtalet gäller provisoriskt sedan den 1 januari 2021, men det lagförslag som lämnas i promemorian föreslås träda i kraft först den 15 juli 2021. Precis som framgår av promemorian kommer "en viss rättsosäkerhet" att råda fram till dess och tingsrätten vill med anledning av detta framhålla vikten av att lagen träder i kraft så snart det är möjligt.

Vägransgrunden politiskt brott (avsnitt 4.4)

Av 3 kap. 3 § i förslaget till lag med kompletterande bestämmelser om straffrättsligt samarbete enligt avtalet mellan Europeiska unionen och Förenade kungariket följer att ett överlämnande får vägras om den gärning som arresteringsordern avser är ett *politiskt brott*. Enligt andra stycket får ett överlämnande dock inte vägras om den gärning som arresteringsordern

avser omfattas av artikel 82.2 i avtalet, vilket något förenklat avser terrorrelaterade brott.

Tingsrätten *avstyrker* förslaget i denna del och vill framhålla följande.

Avtalet bygger på ett snabbt och enkelt förfarande. Det förutsätter en hög tillit mellan staterna. Vägransgrunden har inte ansetts nödvändig mot Förenade kungariket tidigare. Något skäl att nu göra en annan bedömning har inte framkommit.

Även om det inte handlar om särskilt många ärenden om överlämnande till Förenade kungariket varje år och ännu färre där vägransgrunden om politiska brott skulle kunna bli aktuell, är den grunden till sin natur sådan att det ofta torde krävas annan utredning än den som tillhandahålls av den utfärdande staten. Vägransgrunden riskerar därför att leda till tillämpningsproblem och längre handläggningstider.

Det är för övrigt inte lämpligt att en prövning som den föreslagna ska åvila tingsrätt. De skäl som tidigare anförts till att sådan prövning ytterst ska ligga på regeringen samt i praktiken Högsta domstolen gör sig enligt tingsrättens mening alltjämt gällande, i avvaktan på eventuell reformering av utlämningslagstiftningen (se t.ex. prop. 2018/19:60). Därutöver kommer det att röra sig om ett mycket litet antal fall utspritt på ett stort antal domstolar och domare, vilket kan leda till en osäker och spretig praxis.

För det fall en sådan vägransgrund trots allt förs in i den nya lagen anser tingsrätten att det måste ges mycket tydligare ledning kring hur begreppet ska tolkas och tillämpas. Tingsrätten noterar därvid att den föreslagna vägransgrunden är begränsad till en av de tre omständigheter som anges i artikel 82.1 i avtalet.

Tingsrätten anser därtill att den föreslagna lagtexten bör förtydligas så att det i 2 kap. 3 § andra stycket införs ett ”dock” efter ”får” och att lagtexten därmed får följande lydelse: Ett överlämnade får dock inte vägras om den gärning som ...”

Slutligen anser tingsrätten att det, av tydlighetsskäl, bör fogas ytterligare ett stycke till lagtexten i 2 kap. 2 § i vilket det framgår att ytterligare vägransgrunder finns i avtalet.

Språk (avsnitt 4.8)

Tingsrätten anser att Sverige bör godta att en arresteringsorder är skriven på engelska. Erfarenheten visar att en engelsk arresteringsorder utfärdad av engelskspråkig stat ofta kan vara enklare att förstå än en till svenska översatt arresteringsorder.

Övrigt

Då även åklagaren prövar frågor om överlämnande bör den föreslagna lagtexten i 2 kap. 9 § ändras på sätt att ”rätten” stryks.

På flera ställen i promemorian anges att hänvisning inte bör ske till europeiska arresteringsorderlagen på grund av att ”dessa bestämmelser i sin tur hänvisar till andra paragrafer i den lagen, vilka inte ska tillämpas gentemot Förenade kungariket.” (se t.ex. s. 39). Tingsrätten anser att det bör övervägas om inte lagtexten skulle bli mer lättillgänglig om det ändå hänvisades till arresteringsorderlagen men angavs i den föreslagna lagen vilka delar som inte ska tillämpas.

I övrigt har tingsrätten inget att invända mot förslagen i promemorian.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Lennart Christianson, rådmannen Anna Tikkanen och tingsfiskalen Jenny Samuelsson Kääntä, föredragande.

Lennart Christianson

Jenny Samuelsson Kääntä